

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Bir sonuca varabilmek için gerekli olan ilk bilgiye veri denir. İşlenmemiş kanıtlardır. Gözlenen ve kaydedilen 'şey'lerdir.
- Veri türleri iki ana grupta toplanır. Bunlar olgusal ve yargısal verilerdir.
- Olgusal veriler, kişisel yargılardan bağımsız, gözlenebilen gerçeklerdir (cinsiyet, yaş, boy uzunluğu).
- Yargısal veriler, öznelirler ve yorum gerektirirler. Psikolojik veya sosyolojik özellikler örnek verilebilir (kişilik, başarı, tutum).

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Verilerin toplanmasında kaynaklar insanlar, belgeler veya canlı-cansız öteki varlıklar ile kalıntılar olabilir.
- Bunlar birincil ve ikincil olarak da sınıflandırılırlar. Birincil kaynaklar örneğin, bir olayı yaşamış kişi, araştırma raporu orijinalliği nedeniyle birincil kaynaktır.
- Yaşanılan olayı birinden duyduklarıyla anlatan kimse veya araştırma raporlarının derlenmesiyle oluşturulan bir yayın ikincil kaynaklardır.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Ölçme: Değişkenin çeşitli değerlerine belli kurallara göre simgeler verme işlemidir. Yani bir niteliğin gözlenip, gözlem sonucunun sayılarla veya başka sembollerle gösterilmesidir.
- Temelde iki ölçme türü vardır; doğrudan ve dolaylı.
- Doğrudan ölçmelerde, ölçülmek istenen kavram ve onu temsil eden değişken standart birimlerle ifade edilir.
- Dolaylı ölçmelerde ise standart birimler yoktur, bir kavram başka değişkenlerle ifade edilir. Örneğin statü ve eğitim kazanç ile yetenek, problem çözmedeki başarı ile ifade edilir.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Bir başka ölçme sınıflandırması da olgusal ve yargısal ölçmelerdir.
- Olgusal ölçmeler olgusal türden verilerin ölçülmesinde ya doğal verilerin (insan, otomobil) ya da standart birimlerin kullanılmasını ifade eder.
- Yargısal ölçmelerde ise herkesin üzerinde anlaşabildiği bir standart yoktur. Yargıya dayalıdır ve görelidir. Başarı, kişilik, tutum vb. üzerine yapılan ölçümler.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Ölçek ve Türleri: Ölçme için geliştirilen kurallar , ölçme biçimleri ölçek olarak ifade edilir.
- En çok kullanılan dört ölçek tipi:
 - Sınıflama ölçeği (nominal),
 - Sıralama ölçeği (ordinal),
 - Eşit aralıklı ölçek (interval) ve
 - Oranlı ölçektir (ratio).

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Sınıflama ölçeği kuralları:
- Burada tek kural ayrı nitelikleri taşıyan ‘şeyler’in ayrı semboller almasıdır. Örneğin cinsiyet sınıflamasında erkeklerin 1, kadınların 2 değerini alması.
- Bu türde sonuçlar, araştırmacının koyduğu sınırlıklara da dayanabilir. Örneğin yaş değerlerini 0-8 çocuk, 9-20 genç vb. şekilde sınıflandırmak.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Sıralama ölçeği kuralları:
- İki kuralı vardır.
 - Ayrı semboller ayrı şeyleri belirtir (sınıflama ölçeği gibi).
 - Ölçülen şeyler belli bir ölçüte göre sıraya dizilir. Önemli olan birinden büyük veya küçük olmaktır. Ne kadar büyük veya küçük olunduğunun önemi yoktur.
 - Sıralar arasındaki büyüklüklerin birbirine eşit olması veya bilinmesi gerekmez. Örneğin boy sırasındaki öğrencilerden en uzununa 1, ikincisine 2 değeri vermek.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Eşit aralıklı ölçeğın kuralları:
- Ayrı semboller ayrı Şeyleri belirtir (sınıflama ö.),
- Ölçülen Şeyler belli bir ölçüte göre sırayla dizilirler (sıralama ö.),
- Ölçekteki aralıklar birbirine eşittir.
- Burada niceleştirme daha üst düzeydedir. Gerçek başlangıç noktası önemli olmamakla birlikte her birim arasındaki mesafe aynıdır. Örneğın derece ve takvim yılı ölçümleri.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Oranlı ölçeğin kuralları:
 - Ayrı semboller ayrı şeyleri belirtir (sınıflama ö.),
 - Ölçülen şeyler belli bir ölçüte göre sırayla dizilirler (sıralama ö.),
 - Ölçekteki aralıklar birbirine eşittir (eşit aralıklı ö.).
 - Ölçekte gerçek bir 0 noktası vardır.
- Niceleştirme en üst düzeydedir. Gerçek bir sıfır noktası vardır. Ağırlık ve uzunluk ölçüleri vb.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Ölçme yanlışları üç temel sebebe bağlı olarak görülmektedir.
 - Ölçme kuralı (ölçme aracı ve birimi),
 - Kuralı uygulayan (ölçümü yapan),
 - Ölçülen özellik (belli bir süreklilik göstermiyor, belirtileri her an değişebiliyor olabilir).

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması

- Ölçme Araçlarında Aranan Nitelikler:
- Güvenirlik: Aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılıktır. Ölçmenin tesadüfi yanılğılardan arınık olmasıdır.
- Geçerlik: Ölçülmek istenen şeyin ölçülebilmiş olma derecesidir. Ölçülmek istenenin başka şeylerle karıştırılmadan ölçülebilmesidir.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması - Gözlem

- Belli bir kişi, yer, olay, nesne veya duruma ait bilgi toplamak için onun kendi kendine meydana gelen belirtilerini incelemektir.
- Türleri iki şekilde sınıflandırılır. Birinci sınıflama gözlemci ile gözlenen arasındaki fiziki yakınlıktır. Kendi içerisinde ikiye ayrılır.
- Dışarıdan gözlemeleme: Gözlenenin gözlemciyi görme olanağı yoktur. Rehberlik ve psikolojik çalışmaların yapıldığı ortamlarda bu durum geçerlidir.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması - Gözlem

- Katılarak gözlemeleme: Gözlemci de aynı ortamdadır ve gözlenenler gibi davranır. İdeal olanı kendisinin gözlemci olduğunun bilinmemesidir. Antropologlar bu tür gözlemi sıklıkla kullanır.
- Katılarak gözlem, dışarıdan gözleme oranla daha fazla bilgi verir.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması - Gözlem

- Bir başka gözlem türü sınıflaması da gözlemin sürekliliği ile ilgilidir. Bunlar ise sürekli gözlem ve aralıklı gözlemdir.
- Sürekli gözlem: Bir olgu başından sonuna kadar bütünüyle izlenir. Genelde az rastlanır durumlarda kullanılır. Süre, olgunun özelliğine bağlıdır.
- Aralıklı gözlem: Bir olgu belli zaman aralıkları veya örneklenmiş zaman aralıklarında incelenir.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması - Gözlem

- Gözlem verilerinin kaydedilmesi: Bu veriler mümkün olan en kısa sürede kaydedilmeli öncesinde de gözlem kılavuzuna not edilmelidir.
- Gözlem tercihen en az iki kişi tarafından yapılmalıdır.
- Yorumlar tüm veriler toplandıktan sonra yapılır.

Araştırmanın Raporu – Yöntem - Verilerin Toplanması - Gözlem

- Gözlem yanılığları: Yanılığlar üç faktöre bağlı olarak meydana gelebilir. Bunlar; gözlemci, gözlenen ve gözlemci ve gözlenen etkileşimidir.
- Gözlemci yanlılığı ve duyu organlarının yetersizliği hata sebebi olabilmektedir.
- Gözlemcinin gözlenenler hakkında bilgi sahibi olması da hataya sebep olabilir. Ayrıca gözlenen üniteler izlenebilirlikten uzak olmuş da olabilir.
- Ölçüm anında oluşan gözlenen ile gözlemci arasındaki etkileşim de yanılığya sebeptir (özellikle toplum bilimlerinde).